

EVINY FORNYBAR AS
Postboks 7050
5020 BERGEN

Vår dato: 08.05.2025

Vår ref.: 202406970-10 Oppgis ved henvendelse

Deres ref.:

NVE vurderer økt effekt og økt slukeevne i Ulvik (II) kraftverk i Ulvik kommune, Vestland fylke som ikke konsesjonspliktig

Samlet sett vurderer NVE at den planlagte oppgraderingen av Ulvik (II) kraftverk ikke vil føre til nye ulemper eller skader for allmenne interesser av et slikt omfang at det utløser behov for konsesjon etter vassdragsreguleringsloven. Oppgraderingen er ikke konsesjonspliktig etter vassdragsreguleringsloven § 3. NVE vil følge opp planleggingen, byggingen og drift av anlegget med hjemmel i vilkår gitt ved kgl.res. av 05.11.1971.

Bakgrunn

NVE har mottatt en forespørsel fra Eviny Fornybar AS datert 09.04.2024 med anmodning om konsesjonspliktavurdering for økt installert effekt og økt slukeevne i Ulvik (II) kraftverk. NVE skal på bakgrunn av fremlagte opplysninger avgjøre om utbyggingen medfører skader eller ulemper for allmenne interesser i en slik grad at tiltaket må ha konsesjon etter vassdragsreguleringsloven § 3.

Eksisterende anlegg og konsesjonsforhold

Eviny (tidl. BKK) fikk ved kgl.res. av 05.11.1971 konsesjon til å bygge Ulvik (II) kraftverk i Ulvik kommune med tilhørende manøvreringsreglement. Reguleringshøyden ble senere korrigert i brev fra Departementet for industri og håndverk av 03.05.1972, og nedslagsfeltet korrigert i brev fra Departementet for industri og håndverk 27.11.1974.

Tyssovassdraget (vassdragsnummer 051.3Z) strekker seg fra fjellområdet syd for Mjølfjell og ned til Ulvikafjorden i Hardangerfjorden. Hovedvassdraget kommer fra Tyssedalen. Eviny har ett kraftverk i vassdraget som er Ulvik (II) kraftverk. Hardanger Energi AS har et gammelt småkraftverk (Ulvik I) som utnytter 70 meter av det nedre fallet i elva Tysso. Hardanger Energi og Eviny har planer om å erstatte det gamle kraftverket med et nytt småkraftverk med større fall og slukeevne, dette tiltaket vil ikke påvirke Ulvik (II) kraftverk.

Ulvik (II) kraftverk ble satt i drift i 1974, med 19,2 MW installert effekt og en slukeevne på 6,1 m³/s (vertikal Francis). Kraftverket har en årlig middelproduksjon på om lag 110 GWh. Aggregatet driftes på fallet mellom Solsævatnet, med høyeste regulerte vannstand (HRV) på kote 387,6 moh, og utløpet i Ulvikafjorden. I tillegg til regulering i Solsævatnet overføres det vann fra Tysso via bekkeinntak og tunnel, samt at Ljoneskrulen (752-727) reguleres

med en tappetunnel. Totalt nedbørfelt til Solsævatnet inkludert overføringer er 50 km², og totalt årlig tilsig er om lag 93 mill. m³.

I konsesjonen av 05.11.1971 er det vilkår som gir NVE hjemmel til å stille krav i detaljplanleggingen og føre tilsyn ved gjennomføringen av planen.

Ulvik (II) kraftverk har en anleggskonsesjon av 29.01.2019 (NVE-ref. 201842477-3) som omfatter en generator og transformator med ytelse på 24 MVA og tilhørende nødvendig høyspentanlegg.

Tiltaket

Eviny Fornybar AS planlegger å øke den installerte effekten i Ulvik (II) kraftverk fra 20 MW og opp til 40 MW. Tiltaket er planlagt gjennomført med ny maskinutrustning i tillegg til eksisterende, og vil øke total slukeevne for kraftverket fra 6,1 m³/s inntil 12,3 m³/s (tabell 1). Effektoøkningen vil ikke gi økt årlig produksjon.

Tabell 1: Hoveddata for Ulvik (II) kraftverk ved dagens anlegg og etter eventuell opprustning.

Ulvik (II) kraftverk	Dagens anlegg	Etter opprusting
HRV [moh]	387,6	387,6
LRV [moh]	367,0	367,0
Årlig tilsig inntak [mill. m ³]	93	93
Midlere bruttofall [m]	370	370
Maksimal slukeevne [m ³ /s]	6,1	12,3
Midlere årsproduksjon [GWh]	110,8	110,8
Maks effekt [MW]	20,6	40,6
Brukstimer [Timer]	5379	2729
Senkninghastighet i Solsævatnet ved maks slukeevne og vintertilsig (320 l/s) <u>Høyt magasin</u> [cm/time]	1,1	2,2
Senkninghastighet i Solsævatnet ved maks slukeevne og vintertilsig (320 l/s) <u>Lavt magasin</u> [cm/time]	1,3	2,6

Eviny vurdering av konsekvenser ved planlagt tiltak

Planlagt økt slukeevne vil ha liten påvirkning på Solsævatnet. Når magasinet ligger ved HRV (kote 387,6) vil økt slukeevne på 12,3 m³/s føre til at magasinet senkes 1,1 cm raskere per time. Ved LRV (kote 367,0) vil magasinet senkes 1,3 cm raskere per time. Det er da lagt til grunn et tilsig på 320 l/s som tilsvarer lavt vintertilsig.

Reguleringsgraden i inntaksmagasinet Solsævatnet er relativt lav, noe som betyr at kraftverket har begrenset mulighet til å regulere vannstanden i magasinet. Under snøsmeltingen er kraftverket i stor grad tvunget til å produsere for å unngå overløp i Solsævatnet. På grunn av dette vil planlagt økning av effekten for Ulvik (II) kraftverk fra 20 MW til 40 MW ikke ha stor påvirkning på vannstandsprofilen for Solsævatnet over året.

Imidlertid vil vannstands senkning skje raskere og med korte opphold, noe som vil føre til en trinnvis avtrapping i vannstandsprofilen.

Det er i dag en del erosjon ved elveutløpene langs Solsævatnet. Spesielt innoset til Eitro ved Solsæstølen har betydelig erosjonsskader som skyldes at elva graver i avsatte elvemasser når vannstanden i Solsævatnet er under normalvannstand (kote 387). Situasjonen ved Solsæstølen holdes under oppsyn, og det kan se ut som erosjonen har avtatt og magasinsidene har stabilisert seg de siste årene siden elva har kommet ned på en fjellterskel ved innløpet til Solsævatnet. Det er imidlertid ikke registrert vesentlig bølgeerosjon i strandsonene langs Solsævatnet, og ingen erosjon som direkte knyttes til senkning av magasinet.

Økt slukeevne gir hurtigere vannstandssenkning i Solsævatnet. Ulempen kan være større erosjonspåvirkning i magasin og ulemper med mulighetene for stranding av fisk både i vatn og vassdrag. Solsævatnet har en over middeltett fiskebestand med hovedvekt av småfallen brunørret. Siden planlagt økt slukeevne er beskjedent, vil dette ikke ha negativt innvirkning på fisken eller fisket i vatnet.

Avløpsvannet fra kraftstasjon føres ut i sjøen i Ulvikapollen, via en avløpstunnel og en dykket kulvert. Økt slukeevne i kraftverket kan medføre en ulempe for båteierne ved flytebryggene like ved utløpet. Eviny vil ta de nødvendige avklaringer med eierne av småbåthavnen direkte da dette ses på som et privatrettslig forhold. Eviny kan ikke se andre negative virkninger for miljøet eller for allmenhetens bruk av områdene rundt Solsævatnet og Ulvikafjorden, og vassdraget ellers.

Høring

Etter NVEs vurdering er ikke saken så omfattende at det er behov for kunngjøring og bred offentlig høring. Planen ble sendt på begrenset høring til Ulvik herad, Vestland fylkeskommune, Statsforvalteren i Vestland, Fiskeridirektoratet, Villreinnemnda for Hardangerviddaområdet, Ulvik Fjellstyre og Ulvik Sportsfiskarlag med høringsfrist 02.12.2024. Etter innspill fra Ulvik herad ble saken sendt på høring til Ulvik vatningslag med frist 02.01.2025.

NVE har mottatt følgende uttalelser:

Ulvik herad (kommune) uttaler følgende i e-post til NVE den 27.11.2024:

Endringa skal ikkje medfører auka produksjon eller auka reguleringshøgde på Solsævatnet, men auka slukeevne vil medfører at vasstanden i magasinet kan senkast kjappare og følgeleg at meir ferskvatten kan tømmast hurtigare ut i fjorden. Mogelege verknader av dette vil vere auka kanterosjon i Solsævatnet samt kraftigare straum og auka risiko for erosjon rundt utløpet ved Prestekaia. Moderat stranding av fisk som fylgje av hurtig vass senking er òg eit mogeleg senario.

Solsævatnet er reservedrikkevasskjelde for Ulvik herad og vasskjelde for Ulvik vatningslag. Desse interessene må ikkje verta skadelidande av tiltaket. Ulvik vatningslag bør høyrast i saken. Solsævatnet ligg i LNF-område og omsynssone for drikkevatt med forbod mot tiltak og aktivitetar som kan verka forureinande.

Auka straum rundt utløpet ved Prestekaia, som er avsett til småbåthamn i reguleringsplan, kan verta eit problem for båteigarar og brukarar av kaia. Eviny meiner dette er eit privatrettsleg forhold, som dei vil ta direkte med eigarane av småbåthamna. Rett att med kaia ligg ein badeplass, som vert flittig nytta heile året. Sjøarealet utanfor er avsett til «fritid, ferdsel og fiske».

Utløpet ligg mindre enn 1 kilometer frå Ulvikpollen naturreservat. Området er verna for å ta vare på verdifull strandvegetasjon og våtmarksfugl. MVA-rapport 5/2005 «Kartlegging og verdisetting av naturtypar i Ulvik» peikar på at stor tilførsel av ferskvatn til fjordbassenget bidreg til å oppretthalde eit brakkvasslag i overflata heile året, noko som truleg har negativ effekt på den verdifulle strandvegetasjonen i Ulvikpollen naturreservat. Auka tilførsel av ferskvatn kan forverre problemet. Rapporten føreslår at ein ved å sleppa ut ferskvatn på djupare vatn, vil kunne auka innblandinga av saltvatn til overflatelaget. Høgare salinitet i overflatelaget vil truleg ha ein gunstig effekt på vegetasjonsutviklinga i strandsumpen, ved å favorisere dei verneverdige brakkvassartane framfor invaderande ferskvassartar og innlandsartar (s. 49). Naturmangfaldet elles i Ulvikpollen/Ulvikafjorden er ikkje kartlagt verken etter DN-handbok 19 eller NiN-systemet.

Tiltaket bør ikkje få økonomiske konsekvensar for Ulvik herad.

FSK - 096/24 Samrøystes vedtak:

Ulvik herad tek søknaden til orientering. Tiltaket skal ikkje medføre forureining eller annan skade på kommunal og privat vassforsyninga frå Solsævatnet, ei heller problem med erosjon i strandsona ved fjorden og i Solsævatnet. Ulvik vatningslag bør høyrast i saken. Tiltaket må ta omsyn til, og sikre fredeleg sameksistens med, Prestekaia småbåthamn og badeplass. Mogelege konsekvensar for Ulvikpollen naturreservat og eventuell flytting av utløp til djupare vatn må vurderast.

Statsforvaltaren i Vestland uttaler følgende i brev til NVE den 29.11.2024:

Opprusting av eksisterende regulaeringar kan vere viktige bidrag til å nå nasjonale mål om energiutbygging, og kan ofte vere å føretrekkje framfor utbygging av nye vassdrag. I denne saka er det lagt opp til å auke effekten i kraftverket innafor gjeldande reguleringssone, og det vil i all hovudsak vere endra vassføring i elva nedstraums og senkingsfart i magasinet som eventuelt kan få negativ verknad på omgjevnadene.

Auka slukeevne med 6,2 m³/s vil redusere overløp frå dammen i Solsævatnet i periodar med høg avrenning, slik som under snøsmeltinga, og dette vil følgjeleg redusere flaumane i Tysso. Vi saknar vassføringsestimat som kan vise korleis vassføringa i Tysso blir endra.

I Tysso er det registrert ei viktig bekkekløft og bergvegg, [BN00069118 Tysso](#), altså ein fuktkrevjande naturtype, og det er registrert mellom anna skorpefiltlav og raudsildre, begge raudlista i kategori nær truga (NT), og fleire fuktkrevjande artar. Lokaliteten er vurdert etter registreringar hausten 2009, og bør dermed kartleggjast og vurderast

på nytt ut frå gjeldande metodikk. Vi viser her mellom anna til at ein ny raudlisteart (raudsildre) blei påvist i 2021, og at det har skjedd endringar i norsk raudliste for artar sidan kartlegginga i 2009.

Det er ei anadrom strekning i Tysso på om lag 350 meter opp til utløpet av Ulvik I kraftverk. Strekninga ovanfor kraftverket har vanlegvis lite vatn, men i periodar med høg vassføring kan anadrom fisk vandre opp til eit endeleg vandringshinder om lag 150 meter lenger opp i elva. Vi legg til grunn at elva i alle fall har førekomst av sjøaure, og det bør vurderast om slukeevneauka kan påverke bestanden negativt.

Solsævatnet ligg i eit viktig friluftslivsområde. Vi har ikkje detaljkunnskap om bruken av området, men vi reknar med at lokale høyringspartar som kjenner området og eventuelle reguleringsseffektar vil komme med innspel i saka.

Statsforvaltaren ber om ei ny kartlegging av ein viktig fuktkrevjande naturtypelokalitet, og at det blir vurdert om og i kva grad viktig naturmiljø og anadrom fisk kan bli påverka av redusert flaumvassføring i Tysso.

Fiskeridirektoratet uttaler følgende i brev til NVE den 14.11.2024:

Fiskeri- og akvakulturinteresser i området

I vårt kartverktøy Yggdrasil har vi samla kartlag som viser viktige registreringar knyta til fiskeri- og akvakulturinteresser. I området denne saka gjeld, har Havforskningsinstituttet registrert eit lokalt viktig gytefelt for kysttorsk der det er noko egg og stor retensjon av egg.

Våre vurderingar

Undersjøisk utslepp av ferskvatn kan få følgjer for gytefelt ved at ein blant anna får straumar oppover i vassmassane som løftar larvar opp til overflata slik at desse døyr. Dette kan også føre til at ein får løfta opp næringsrikt vatn frå djupare vasslag som vil føre til ein gjødslingseffekt med auka algevekst. Sjå denne sida om neddykking av ferskvassavlaup i sjø på Havforskningsinstituttet sine heimesider: [Neddykking av ferskvannsavløp i sjø | Havforskningsinstituttet](#).

Konklusjon

Vi vil be om at gytefeltet for kysttorsk vert tatt med i vurderinga av konsesjonsplikt for auka installert effekt og auka slukeevne i Ulvik (II) kraftverk.

Villreinnemnda for Hardangervidda uttaler følgende i e-post til NVE den 02.12.2024:

Sekretær vurderer at da tiltaket ligger utenfor villreinområdet, så vil endringen ha liten betydning for villreinen.

Ulvik vatningslag uttaler følgende i e-post til NVE den 17.01.2025:

Denne utbygginga av Tysso ligg ikkje i området vårt, me held til på andre sida av Tysso (aust for Tysso).

Eviny Fornybar kommenterer uttalelsene i brev til NVE den 07.03.2025:

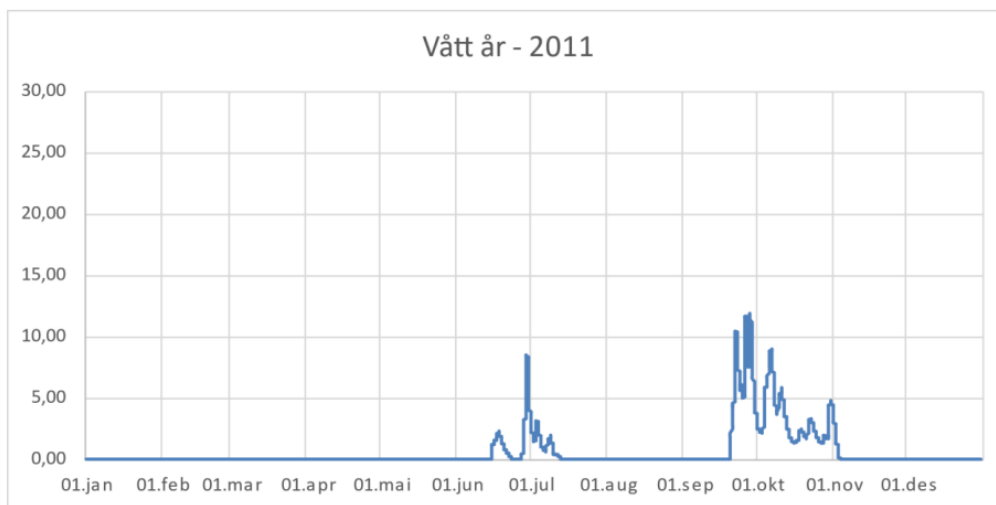
Svar til Statsforvaltaren i Vestland:

Det er i dag relativt sjeldan overløp frå Solsævatnet. Tabell 2 syner år og mengda vatn som gjekk i overløp i Solsævatnet i perioden frå 2009 til 2025. I løpet av dei 16 åra er det 7 år utan overløp. Grafane vist på figur 1, 2 og 3 syner overløp ved vått, middels og tørt år.

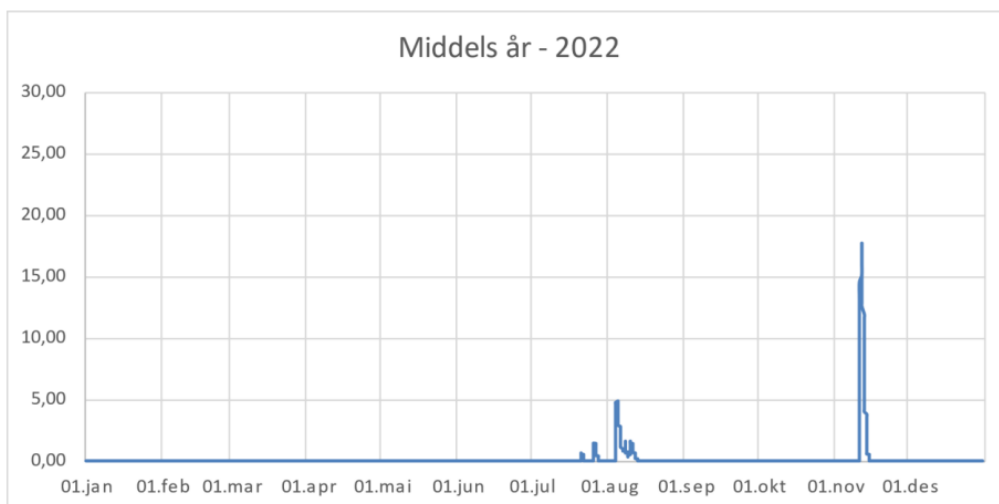
Med auka slukeevne vil talet på dagar med overløp bli ytterlegare redusert. I kva grad dette vil påverke anadrom sone ovanfor Ulvik (I) eller dei biologiske artane i bekkekløfta er vurdert som liten/ingen, då eventuelt overløp i Solsævatnet vil skje samtidig som det er stort tilsig i frå dei uregulerte felta ved Espelandsvatnet og omegn.

Tabell 2: År og mengde vann som går i overløp i perioden 2009 - 2025.

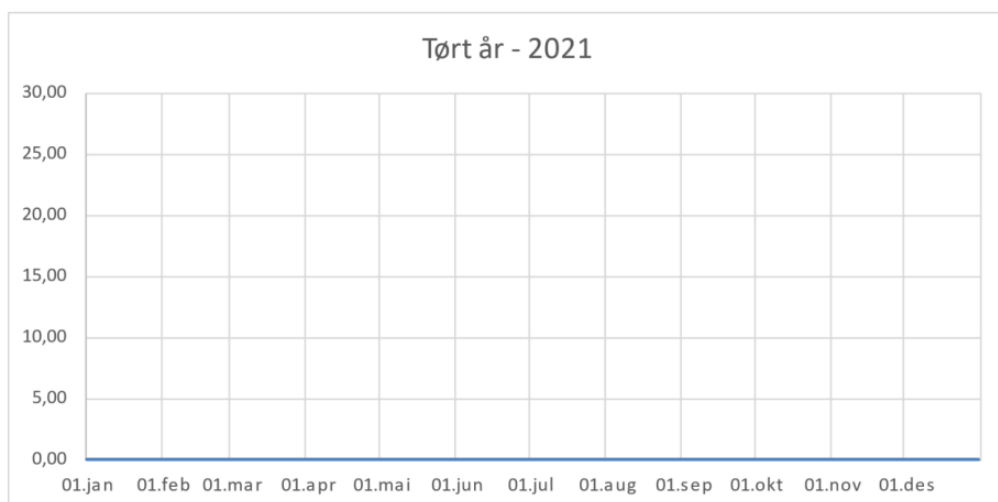
	Mm3/år
2009	0,2
2010	0,0
2011	19,1
2012	4,8
2013	0,0
2014	0,0
2015	2,1
2016	2,4
2017	0,0
2018	15,6
2019	0,0
2020	8,4
2021	0,0
2022	3,8
2023	4,7
2024	3,1
2025	0,0

Figur 1: Overløp (m3/s) fra Solsævatnet i et vått år (2011).

Figur 2: Overløp (m3/s) fra Solsævatnet i et middels år (2022).

Figur 3: Overløp (m3/s) fra Solsævatnet i et tørt år (2021).

Svar til Ulvik herad:

Eviny Fornybar har fått tilbakemelding frå NVE om at Ulvik vatningslag har fått moglegheit til å uttale seg i saken. Til informasjon er både Ulvik vatningslag og stryrepresentant frå småbåthavna blitt kontakta før konsesjonspliktsvurdering vart sendt.

Svar til Fiskeridirektoratet:

Utløpet består av ein dykka kulvert med dim 2.0 x 2.0 meter (innvendig) Botn av avløpskulverten ligg på kote -3,5. Middel høgvatn ligg på kote 0.29, og middel lågvatn ligg på kote -0.43. Nivå er referert til NN2000. Avløpet ligg om lag 2 meter frå land (bilete 2 i Figur 4).

Ein eventuell endring på det marine miljø vil vere liten i forhold til dagens situasjon.

Figur 4: Bilder av kulvertutløpet fra Ulvik (II) kraftverk i Ulvikapollen.

NVEs vurdering

I en konsesjonspliktsvurdering skal NVE vurdere om tiltaket vil kunne føre til nevneverdig skade eller ulempe for allmenne interesser i vassdraget. NVE skal i dette tilfellet vurdere hvorvidt de nye virkningene ved økt installert effekt og økt slukeevne i Ulvik (II) kraftverk vil føre til konsesjonsplikt. Det er nye negative virkninger ut over den eksisterende situasjonen som skal vurderes, og det er kun skade eller ulempe, altså negative virkninger, som er relevant.

Det er virkninger i selve vannstrengen som skal tas i betraktning. Som vassdrag regnes i henhold til vannressursloven alt stillestående eller rennende overflatevann med årssikker vannføring, med tilhørende bunn og bredder inntil høyeste vanlige flomvannstand (10-års flomsone). Som vassdrag regnes også vannløp uten årssikker vannføring dersom det adskiller seg tydelig fra omgivelsene. Sidevassdrag er også en del av vassdraget.

Kunnskapsgrunnlag

Kunnskapsgrunnlaget baserer seg hovedsakelig på søknaden til Eviny. NVE har også gjort egne søk i Artskart og Naturbase den 14.01.2025. Statsforvalteren etterlyser vannføringsestimater for Tysso for å kunne vurdere virkningen av økt slukeevne, Eviny har etter høringsrunden sendt vannføringskurver for overløp fra Solsævatnet ved vått, middels og tørt år.

Med bakgrunn i informasjon fra søker, høringsuttalelser, søk i databaser og egne erfaringer, vurderer NVE kunnskapsgrunnlaget til å være tilstrekkelig til å gjøre en konsesjonspliktavurdering, tatt i betraktning tiltakets omfang og risiko for skade, jf. naturmangfoldloven § 8. NVE mener derfor at føre-var-prinsippet i naturmangfoldlovens § 9 ikke er relevant i denne saken.

Mulige skader og ulemper for allmenne interesser

NVE har igjennom høringsrunden blitt gjort oppmerksom på områder der tiltaket kan ha mulig skade eller ulempe for allmenne interesser, disse blir vurdert i egne punkt nedenfor.

Naturmangfold

Økt slukeevne i Ulvik (II) kraftverk fra 6,2 m³/s til 12,4 m³/s vil redusere antall dager med mulig overløp fra dammen i Solsævatnet. Det er trolig lite avrenning fra Solsævatnet i dag som følge av reguleringen uten krav om slipp av minstevannføring. Statsforvalteren påpeker at den økte slukeevnen trolig vil føre til at flomvannføringen i Tysso under snøsmeltinga reduseres betydelig. De savner derfor estimat som viser hvordan vannføringen i Tysso vil endres som følge av opprustningen.

Eviny sendte vannføringskurver for overløp fra Solsævatnet til NVE den 07.03.25 og her fremkommer det at det sjeldent er overløp. Vannføringen i Tysso styres dermed hovedsakelig av avrenning fra den uregulerte strekningen mot Espelandsvatnet. NVE konstaterer på bakgrunn av de oversendte dataene for overløp, at Solsævatnet som følge av den eksisterende reguleringen, ikke styrer hovedvannføringen i Tysso.

Det er registrert en bekkekløft i Tysso, kategorisert som viktig (verdi B etter DN-håndbok 13). Dette er en fuktkrevende naturtype med potensial for truede arter. Bekkekløften ble kartlagt i 2009 og Statsforvalteren ber om at denne kartlegges på nytt etter gjeldende metodikk. De påpeker at det bl.a. er registrert rødlistede arter som skorpefiltlav og rødsildre i bekkekløften, begge nært trua (NT), og at det trolig er potensial for flere fuktkrevende arter. Artene her kan være avhengig av årlige flommer og fuktig miljø, noe som ifølge Statsforvalteren mulig kan reduseres ved økt slukeevne.

NVE har som nevnt tidligere gjort egne søk i Artskart. Det ble i 2021 registrert flere rødlistede arter i bekkekløften enn de Statsforvalteren påpeker, som kalksvamose som er sårbar (VU), labbmose (NT), svartblå rødspore (NT), piskkimmose (NT) og kystfloke (NT) som har kraftutbygging i vassdrag som største påvirkningsfaktor. Flere av disse artene er indikatorer på rik berggrunn og kan tyde på økt potensial for truede arter knyttet til naturtypen.

NVE deler Statsforvalterens syn om at bekkekløften med de truede artene kan forringes ved mindre flomvassføring. Vi kan etter overløpsdataene derimot ikke se at Solsævatnet i

stor grad bidrar til disse flommene over lengre perioder slik at det har en varig effekt på naturtypen. En økning i slukeevne vil trolig ikke påvirke naturtypen og de rødlistede artene ytterligere enn dagens regulering. Statsforvalteren ber om ny kartlegging etter gjeldende metodikk for fuktkrevende naturtyper langs Tysso, NVE er enig i at området er tjent med å ha oppdatert kunnskap om naturmiljøet og mulige påvirkninger, men anser ikke påvirkningen fra økt slukeevne i Solsævatnet som så stor at en ny kartlegging i Tysso er nødvendig for å kunne vurdere konsesjonsplikten.

I nedre del av Tysso er det en anadrom strekning med forekomst av sjøørret. Statsforvalteren mener det bør vurderes om økt slukeevne kan påvirke bestanden negativt. Den anadrome strekningen er om lag 350 meter lang og strekker seg opp til utløpet av Ulvik I kraftverk. Ved høy vannføring i Tysso, kan anadrom fisk vandre ytterligere 150 meter. NVE ser viktigheten av å vurdere den anadrome strekningen, men det er trolig kraftverket Ulvik I som påvirker vannføringen i denne delen mest. Statsforvalteren ber om at det blir vurdert i hvilken grad viktig naturmiljø og anadrom fisk kan bli påvirket av redusert flomvannføring i Tysso. Statsforvalteren har anledning etter den gjeldende konsesjonens vilkår nr. 14, punkt 4, å pålegge fiskeundersøkelser i kraftverkets influensområde, herunder den anadrome strekningen i Tysso. NVE ser verdien av utredninger på hvordan flomvassføring og reguleringen påvirker lokale fiskebestander, men den anadrome strekningen vil ikke bli særlig vektlagt i NVEs vurdering av konsesjonsplikten for Ulvik (II) kraftverk.

Ulvik herad påpeker i sin uttalelse at Ulvikapollen naturreservat ligger mindre enn 1 kilometer fra utløpet til Ulvik (II) kraftverk. Området er vernet for å ta vare på verdifull strandvegetasjon og våtmarksfugl. En tidligere kartlegging som kommunen viser til (MVA-rapport 5/2005 «Kartlegging og verdisetting av naturtyper i Ulvik») påpeker at stor tilførsel av ferskvann til fjordbassenget bidrar til å opprettholde et brakkvannslag i overflaten hele året, som trolig påvirker strandvegetasjonen i naturreservatet negativt. Rapporten foreslår avbøtende tiltak som å slippe ut ferskvannet på dypere vann for å øke innblanding av saltvann til overflatelaget. Økt salinitet vil favorisere verneverdige brakkvannsarter i strandsumpen istedenfor invaderende ferskvannsarter.

NVE kan ikke se at en eventuell økt slukeevne vil kunne forverre tilstanden til naturreservatet, da det ikke vil tilføres noe mer ferskvann til systemet. Ved store vannføringen i Tysso og nedbørsfeltet, vil mer vann gå igjennom turbinen som følge av økt slukeevne, istedenfor som overløp i Tysso. I Evinys kommentar til uttalelsene viser de til at utløpet i dag er plassert på bunn ved kote -3,5, og det kommer frem fra bildet at utløpet er rettet vekk fra Ulvikapollen. NVE anser dermed at de foreslåtte avbøtende tiltakene er møtt ved dagens tilstand.

Fiskeridirektoratet ber i sin uttalelse om at gytefeltet for kysttorsk i Ulvikapollen ved utløpet til kraftverket tas med i konsesjonspliktutredningen av opprustningen. Undersjøisk utslipp av ferskvann kan få negative følger for gytefelt, ved at en kan få uønskede strømmer i vannmassene som tar med seg torske-larvene til overflaten. Vannstrømmene kan også føre til en gjødslingseffekt i vannsøylen med påfølgende algevekst. Fra uttalelsene kommer det frem at tiltakets påvirkning ved utløpet i fjorden er noe usikkert

på både gytefelt og vegetasjonen i strandsumpen. NVE tar kommunens bekymring og Fiskeridirektoratets bemerkning til følge.

Er det for mange ukjente faktorer, bør et tiltak konsesjonbehandles. Er kunnskapsgrunnlaget for dårlig, og det er sannsynlig at nye undersøkelser vil avdekke at tiltaket vil berøre konkrete miljøinteresser nevneverdig, kan dette i seg selv være et argument for å kreve konsesjonsbehandling. NVE kan i dette tilfellet derimot ikke se at omsøkte tiltak påvirker de nevnte interessene i en slik grad at ytterligere undersøkelser vil avdekke påvirkning av nevneverdig grad.

Vannforsyning

Ulvik herad påpeker at Solsævatnet er reservedrikkevannskilde for Ulvik og vannkilde for Ulvik vatningslag og at disse ikke må påvirkes negativt som følge av opprustningen. NVE er enig i uttalelsen til kommunen. Ulvik (II) kraftverk må fortsatt følge gjeldende manøvreringsreglement med LRV, og følgelig kan ikke NVE se at økt slukeevne vil påvirke tilgjengeligheten av vann for allmenne interesser.

Økt slukeevne fører til økt senkningshastighet i Solsævatnet og kan medføre økt erosjon i reguleringssonen, som også Eviny selv kommenterer. Dette kan mulig føre til forurensing av vannet. Eviny skriver i anmodningen at de holder kjente tidligere erosjonsutfordringer under oppsikt, og at det ikke er registrert vesentlig bølgeerosjon i strandsonen i Solsævatnet og ingen erosjon direkte knyttet til senkningen av magasinet. På bakgrunn av dette vurderer NVE at den økte senkningshastigheten ikke vil medføre for stor sannsynlighet for økt erosjon i reguleringssonen.

Naturmangfoldloven

Prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 12 skal legges til grunn for utøving av offentlig myndighet, jf. § 7. Over har NVE vurdert at kunnskapsgrunnlaget er tilfredsstillende i denne saken, jf. § 8. Dermed kommer ikke føre-var-prinsippet i § 9 til anvendelse. NVE vurderer at tiltaket ikke er av en slik størrelse at det vil påvirke andre hensyn som de øvrige prinsippene i naturmangfoldloven skal sikre (§§ 10 til 12), og har derfor ikke vurdert de som relevante. Vi vurderer heller ikke at tiltaket vil komme i strid med forvaltningsmålet for arter eller økosystemer, jf. §§ 4 og 5.

Vannforskriften

Ny aktivitet eller nye inngrep skal vurderes etter vannforskriften § 12. Den omsøkte opprustningen vil berøre vannforekomstene i elva Tysso gjengitt i tabell 3. Alle vannforekomstene er sterkt modifisert (SMVF) som følge av overføringer og reguleringen av Solsævatnet. Vannforekomstene mellom Solsævatnet og inntaket for Ulvik I kraftverk har i dag dårlig økologisk potensial og skal nå godt økologisk potensial innen 2027. De viktigste påvirkningene i vannforekomstene er hydrologiske endringer, ved at avløpet fra Tyssedalen overføres til Solsævatnet. Endret habitat som følge av hydrologiske endringer, grunnet overføringen uten minstevannføring gir påvirkningsgraden: stor grad.

Vannforekomsten nedstrøms inntaket til Ulvik I påvirkes mest av kraftverket Ulvik I og vektlegges derfor ikke særlig i denne vurderingen, denne vannforekomsten ligger på

vedlegg 3 i Vannforvaltningsplanen for Vestland vannregion 2022-2027, som har miljømål som kan medføre andre tiltak i vannkraftsektoren enn krafttap.

Tabell 3: Vannforekomster som berøres av omsøkt tiltak.

Vannforekomst ID	Navn	Naturlig/SMVF	Økologisk tilstand/ potensial	Miljømål
051-45-R	Tjørnårni nedstrøms inntak Ulvik II	SMVF	DØP	GØP
051-42-R	Sotenoselvi – Tysso inntak Ulvik II – inntak Ulvik I	SMVF	DØP	GØP
051-40-R	Tysso nedstrøms inntak Ulvik I	SMVF	MØP	GØP

Det planlagte inngrepet vil kunne føre til færre dager med overløp, men vil ikke endre vannføring i vannforekomstene Tjørnårni (051-45-R) og Sotenoselvi (051-42-R) betydelig og dermed påvirke fisk, bunnfauna og vegetasjon i en slik grad at tilstanden kan forringes og/eller at miljømålet GØP ikke vil kunne nås. NVE ser det derfor ikke som nødvendig å vurdere tiltaket etter vannforskriften § 12.

Forholdet til vilkårsrevisjon

Ulvik (II) kraftverk med reguleringen av Solsævatnet har revisjonsadgang fra 05.11.2021 etter vilkår i gjeldende konsesjon fra 05.11.1971. Kraftverket ble vurdert av NVE og Miljødirektoratet til kategori 2.1, som tilsier ingen prioritet i den nasjonale gjennomgangen av vannkraftkonsesjoner som kunne revideres innen 2022 (NVE-rapport nr. 49/2013).

NVE har så langt ikke mottatt noe krav om vilkårsrevisjon fra allmenne interesser.

NVEs konklusjon

Samlet sett vurderer vi at den planlagte økningen i slukeevne og installert effekt ikke vil føre til nye ulemper eller skader for allmenne interesser av et slikt omfang at det utløser behov for konsesjon etter vassdragsreguleringsloven.

Tiltaket er ikke konsesjonspliktig etter vassdragsreguleringsloven § 3.

Vedtaket er gjort med hjemmel i vassdragsreguleringsloven § 4 og delegering til NVE fra Energidepartementet av 30. juni 2021.

NVEs konklusjon forutsetter at tiltaket gjennomføres i samsvar med framlagte opplysninger i brev datert 09.04.2024. Dersom planene endres, må NVE vurdere konsesjonsplikt på nytt.

Dette vedtaket har en gyldighet på fem år. Dersom byggearbeidene ikke har startet før det har gått 5 år må saken legges frem for NVE for ny vurdering.

Selv om tiltaket ikke er konsesjonspliktig, gjelder vannressurslovens alminnelige regler om vassdrag. NVE henviser spesielt til aktsomhetsplikten i vannressursloven § 5 som pålegger at vassdragstiltak skal planlegges og gjennomføres slik at de er til minst mulig skade og ulempe for allmenne og private interesser.

Videre oppfølging

Dette vedtaket gir ikke tillatelse til bygging.

I medhold av vilkårene i gjeldende konsesjon kan NVE følge opp planlegging, bygging og drift av anlegget. Anleggsarbeid må ikke settes i gang før detaljplanen er godkjent av NVE. Tiltakshaver har ansvar for at detaljplanen er i samsvar med kommunal reguleringsplan og/eller arealplan. Dersom nye områder skal tas i bruk må tiltakshaver være forberedt på å gi en konsekvensvurdering av dette, slik at detaljplanene inneholder de nødvendige opplysninger. NVEs veiledere 4/2018 «Rettleiar til forskrift om internkontroll etter vassdragslovgevinga» og NVEs digitale veileder «Detaljplan for vassdragstiltak – Miljø og landskap» er tilgjengelige på <https://www.nve.no/energi/tilsyn/miljoetilsyn-vassdragsanlegg/>.

Søknad om detaljplan sendes til NVEs miljøtilsyn.

Idriftsettelse av kraftverk skal meldes inn på skjema som finnes på <https://www.altinn.no/skjemaoversikt/norges-vassdrags-og-energidirektorat-nve/Melding-om-idriftsettelse-nye-vannkraftverk-eller-opprustings-og-utvidelsestiltak-i-eksisterende-kraftverk/>. Dette gjelder også opprusting og utvidelse av eksisterende anlegg.

Tiltakshaver må selv avklare forholdene til de private interessene som eventuelt blir berørt som følge av tiltaket. NVE vurderer ikke de privatrettslige forholdene.

Forholdet til annet lovverk

NVE forutsetter at krav som følger av forurensningsloven etterleves ved økningen av slukeevne i Ulvik (II) kraftverk. Eventuelle uavklarte forhold tas opp direkte med Statsforvalteren i Vestland.

Dersom nye arealer tas i bruk, må forholdet til kulturminneloven avklares med Vestland fylkeskommune.

Energiloven § 3-1 første ledd sier at «Anlegg for produksjon, omforming, overføring og fordeling av elektrisk energi kan ikke bygges, eies eller drives uten konsesjon. Det samme gjelder ombygging eller utvidelse av bestående anlegg.» Av denne bestemmelsen følger at økt installert effekt er konsesjonspliktig etter energiloven. Søknad om anleggskonsesjon sendes til NVE.

Øvrige merknader

NVE har ikke vurdert om det er ledig nettkapasitet på alle spenningsnivå. Det er tiltakshavers eget ansvar å sørge for nødvendige avklaringer. Vi anbefaler at det tas kontakt med lokal områdekonsesjonær for slik avklaring.

Har kraftverket en merkeytelse over eller lik 100 kVA, gjør vi oppmerksom på krav om forbruksavgift på elektrisk kraft, se rundskriv om dette på www.toll.no. Rundskrivet kan også fås på nærmeste tollsted.

Vedtaket kan påklages

Vedtaket kan klages på, se opplysninger om rett til å klage på siste side. Eventuelle klager vil bli sendt til Eviny til uttalelse før saken legges fram for Energidepartementet.

Med hilsen

Håkon Berg Sundet
fagleder

Oscar Østvold
førstekonsulent

Dokumentet sendes uten underskrift. Det er godkjent i henhold til interne rutiner

Mottakerliste:

EVINY FORNYBAR AS

Kopimottakerliste:

STATNETT SF

ULVIK HERAD

EVINY FORNYBAR AS - Erlend Tveiterås

BKK AS

Fiskeridirektoratet

INDRE HORDALAND KRAFTNETT AS

STATSFORVALTAREN I VESTLAND

VESTLAND FYLKESKOMMUNE

Orientering om rett til å klage

Frist for å klage	Fristen for å klage på vedtaket er 3 uker fra den dagen vedtaket kom frem til deg. Hvis vedtaket ikke har kommet frem til deg, starter fristen å løpe fra den dagen du fikk eller burde ha fått kjennskap til vedtaket. Det er tilstrekkelig at du postlegger klagen før fristen løper ut. Klagen kan ikke behandles dersom det har gått mer enn 1 år siden NVE fattet vedtaket
Du kan få begrunnelsen for vedtaket	Hvis du har fått et vedtak uten begrunnelse, kan du be NVE om å få en begrunnelse. Du må be om begrunnelsen før klagefristen løper ut.
Hva skal med i klagen?	Klagen bør være skriftlig. I klagen må du: • Skrive hvilket vedtak du klager på. • Skrive hvilket resultat du ønsker. • Opplyse om du klager innenfor fristen. • Undertegne klagen. Hvis du bruker en fullmektig, kan fullmektigen undertegne klagen. I tillegg bør du begrunne klagen. Dette betyr at du bør forklare hvorfor du mener vedtaket er feil.
Du kan få se dokumentene i saken	Du har rett til å se dokumentene i saken, med mindre dokumentene er unntatt offentlighet. Du kan henvende deg til NVE for å få innsyn i saken.
Vilkår for å gå til domstolene	Hvis du mener vedtaket er ugyldig, kan du gå til søksmål. Du kan bare gå til søksmål dersom du har klaget på NVEs vedtak, og klagen er avgjort av Energidepartementet (ED) som overordnet forvaltningsorgan. Du kan likevel gå til søksmål dersom det har gått 6 måneder siden du sendte klagen, og det ikke skyldes forsømmelse fra din side at klagen ikke er avgjort.
Sakskostnader	Dersom NVE eller ED endrer vedtaket til din fordel, kan du søke om å få dekket vesentlige og nødvendige kostnader. Du må søke om dette innen 3 uker etter at klagevedtaket kom frem til deg.
Hvem kan klage på vedtaket?	Hvis du er part i saken, kan du klage på vedtaket. Du kan også klage på vedtaket hvis du har rettslig klageinteresse i saken.
Hvor skal du sende klagen?	Du må adressere klagen til ED, men sende den til NVE. NVEs -epostadresse er nve@nve.no. NVE vurderer om vedtaket skal endres. Dersom NVE ikke endrer vedtaket, vil vi sende klagen til ED.

Denne forklaringen er basert på forvaltningslovens regler i §§ 11, 18, 19, 24, 27 b, 28, 29, 31, 32 og 36.